

nosti o tom, že opravované skutečnosti, zahrocené proti Tomáši B-ovi, tohoto přímo se dotýkají. Uvádí-li se v onom článku skutečnost, že stát přicházel ročně o 11 milionů Kč B-ovým privilegiem, znamená to na jedné straně, že byla státní pokladna o tuto částku zkrácena, na druhé straně, že stejná částka zůstala B-ovi k dobru, a že se tak stalo následkem výsady, již B. požíval. Jest tedy soukromého obžalobce B-u považovati za osobu súčasťnou ve smyslu § 19 zákona o tisku, a nemůže na tom nic měniti, že stejně súčasťným jest v souzeném případě také stát (finanční správa), jenž by se ovšem mohl stejně domáhati opravy jako Tomáš B. Sprošťující rozsudek spočívá tedy na nesprávném výkladu zákona. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle §§ 33. 292 a 479 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2960.

Při výkladu zákonů nelze lpěti jen na slovech, nýbrž dlužno přihlížeti k podstatě věci a k pravému smyslu zákona.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

Skutková podstata podle § 14 čís. 5 zákona jest kvalifikována jako přečin; může ji založiti i závadný nadpis článku (balkánské poměry v Č. S. R.); objektivní způsoblost projevu snížiti vážnost republiky bylo by lze vyloučiti jen tenkrát, kdyby projev nemohl za žádných okolností vážnost tu snížiti v očích osob, jimž se dostal nebo mohl dostati k vědomosti.

(Rozh. ze dne 10. listopadu 1927, Zm II 130/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 8. února 1927, jímž byl stěžovatel uznán vinným přestupkem zanedbání povinné péče podle čl. III. zákona ze dne 15. října 1868, čís. 142 ř. zák. a § 42 zák. na ochr. rep., mimo jiné z těchto

důvodů:

Dovolávajíc se důvodů zmatečnosti podle čís. 9 a) a 10 § 281 tr. ř., v pravdě jen čís. 9 a), poněvadž se domáhá sprostění obžalovaného z obžaloby, uplatňuje zmateční stížnost předně, že se v čís. 5 § 14 zákona na ochranu republiky nevyslovuje přesně, zda jde o přečin neb o přestupek, ježto se v úvodě užívá jen obratu: »Stejně se trestá, kdo...«, kterážto slova poukazují na způsob a na výši trestu zákonem stanoveného, nikoli však na kvalifikaci činu; že je tu proto jakási nejasnost a že podle všeobecných pravidel pro výklad trestních zákonů dlužno v pochybnosti vykládati zákon ve prospěch, nikoli v neprospěch obžalovaného. Stížnost jest bezdůvodna. Zapomíná, že při výkladu zákonů nelze lpěti jen na slovech, nýbrž že dlužno přihlížeti k podstatě věci a k pravému smyslu zákona. Uváží-li se pak, že zákon ohrožuje skutkovou podstatu v čís. 5 § 14 cit. zák. stejným trestem jako v čís. 4 a že v čís. 5 jde o trestný čin téhož rázu — rušení obecného míru, —

je samozřejmo, že zákon má i při poslední ze skutkových podstat v § 14 vypočtených na mysli kvalifikaci přečinu, poněvadž by to byl jinak ve svém doslovu výslovně vyjádřil, kdyby na rozdíl od předchozích kvalifikací (čís. 1—4) chtěl kvalifikovati trestný čin v čís. 5 § 14 vyznačený jako pouhý přestupek. Co se tkne bodu a) rozsudečného výroku, namítá stížnost, že dvě nevinná slůvka v závadném nadpisu: Balkánské poměry v »demokratickém Československu« nemohou nikdy zakládati přečin hanobení republiky ve smyslu § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky. Nelze prý o tomto nadpisu tvrditi, že obsahuje v sobě hanobení, tím méně pak hanobení takové, jež se stalo způsobem surovým nebo štvavým a které by bylo s to, by snížilo vážnost republiky. Na Balkáně nejsou prý již dávno ty neurovnané poměry, jaké tanou na mysli nalézacímu soudu; Balkán je prý dnešního dne konsolidován v některých směrech lépe než leckterý jiný pokrokový stát střední Evropy a má dokonce Čs. republika na Balkáně své spojence. Stížnost jest bezpodstatná. Již ve svém zrušovacím nálezu ze dne 25. listopadu 1926, Zm II 271/26 postavil se zrušovací soud na stanovisko, že závadný nadpis je způsobilým založiti skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, jestliže myšlenkový projev v něm obsažený nebyl namířen jen proti vládě republiky, nýbrž i proti samé republice. Dlužno proto obranu, že závadný nadpis nemůže nikdy založiti skutkovou podstatu přečinu podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky, odmítnouti jako lichou; nepotřebuje ostatně bližšího dokazování, že výtku podle přesvědčení soudu v nadpise obsažená, že poměry v Československé republice jsou pravým opakem toho, co se od demokracie žádá, totiž poměry neurovnané, je objektivně způsobilou, snížití vážnost Československé republiky, zvláště když tuto objektivní způsobilost bylo by lze vyloučiti jen tenkrát, kdyby bylo lze říci, že projev pisatelův nemohl za žádných okolností snížití vážnost republiky v očích osob, jimž se dostal nebo mohl dostat k vědomosti. Namítá-li stížnost, že dnešní poměry na Balkáně nejsou dávno těmi neurovnanými poměry, jaké má na mysli nalézací soud, dlužno jí připomenouti, že nezáleží na tom, jaké jsou poměry na Balkáně dnes, nýbrž na tom, jaký smysl chtěl pisatel svému projevu dáti a jaký význam podle jeho úmyslu projevu tomu přiřkládati měly nebo mohly osoby třetí. Nalézací soud, jenž podle zákona (§§ 258, 288 čís. 3 tr. ř.) je oprávněn zjistiti a určití smysl a význam myšlenkového projevu, dospěl u výkonu tohoto práva k přesvědčení, že pisatel chtěl dáti závadnému nadpisu ten význam a smysl, jaký soud bere za prokázaný. Odchylný výklad zmateční stížnosti dlužno odmítnouti jako nepřipustný zásah do práva volného uvažování průvodů soudem nalézacím (§ 288 čís. 3 tr. ř.). Že hanobení, projevené pozastaveným nadpisem, stalo se při nejmenším způsobem štvavým, to jest takovým, že mohlo se jím vzbuditi nepřátelské smýšlení proti Čs. republice, je nepochybné, a byl tomuto stanovisku dán rovněž již výraz ve zrušovacím nálezu Zm II 271/26. Za tohoto stavu věci nemůže býti řeči o pouhé netaktnosti, kdyžtě byly daleko překročeny meze přípustné.